

DR. ULF POSSELT EN DE FUNCTIELEER
VAN HET GEBIT

Op 18 februari van dit jaar overleed de in internationale tandheelkundige kring, en ook in ons land bekende Dr. ULF POSSELT.

Daar aan zijn vrij plotseling heengaan geen stelselmatige internationale bekendheid werd gegeven, werd dit bericht pas van de Zweedse delegatie vernomen bij het laatste internationale ARPA-congres, te Berlijn.

POSSELT's betekenis voor de functionele anatomie en fysiopathologie van het kauwapparaat – of zo men wil kauworgaan – is zó groot, dat het gerechtvaardigd is ook op dit moment nog hierbij stil te staan.

Hoewel POSSELT in Scandinavië reeds vroeg bekendheid genoot door zijn onderzoekingen, welke resulteerden in publikaties die hij vanaf 1939 het licht deed zien, en door de wijze waarop hij in Malmö vanaf het begin van de opbouw van het tandheelkundig instituut daarin een afdeling voor de analyse van de functie van het gebit en de „parodontoprothetiek” ontwikkelde, kreeg hij pas algemene internationale bekendheid door zijn proefschrift in 1952, dat spoedig na de Zweedse versie in het Engels verscheen (1).

Vanaf dit moment nam hij een vooraanstaande plaats in onder de groep tandheelkundige onderzoekers, die men wel „gnathologen” noemt, hoewel onder dit specifieke terrein van onderzoek en klinische behandeling in verschillende landen (bijv. Noord-Amerika en Nederland) heel iets anders wordt verstaan dan juist in Scandinavië. Daar is een soort werkgroep gevormd, waarin vertegenwoordigers van Denemarken en Zweden nauw samenwerken op het gebied van onderzoek en onderwijs van de analyse van de kauwfunctie en de rehabilitatie van functionele stoornissen op dit terrein. In dit team nam POSSELT een belangrijke plaats in.

Op zijn afdeling, welke bij mijn laatste bezoek aan hem in het najaar 1964, juist in een stadium was van algehele vernieuwing en uitbreiding, werd het onderwerp der kauwfunctie zowel preklinisch als klinisch in het gehele onderwijs verwerkt. Hij heeft ingezien dat de tandanatomie, zoals die de eerste-jaarsstudenten wordt onderwezen, niet een los onderdeel mag zijn waar uitsluitend de vorm der tanden moet worden bijgebracht, doch waarbij reeds in dat prille stadium van tandheelkundig doen en denken de student de opvatting moet worden onderwezen, dat het afzonderlijke gebitselement een integrerend bestanddeel is van het kauwstelsel. Daarnaast is het steeds een van zijn stelregels geweest, dat de kennis van de functie van dit kauwstelsel van basaal belang is voor alle takken der tandheelkunde.

Hij wees er steeds op dat het de tendens in de moderne geneeskunde moet zijn de functie van een orgaan als een totaliteit te beschouwen, om in staat

te zijn een goede diagnose te stellen ten einde de verschillende onderdelen naar de etiologie te kunnen behandelen.

Uitgaande van deze opvatting meende POSSELT dan ook dat het doel van zijn onderwijs moest zijn de functionele anatomie van het kauwstelsel – inclusief de fysiologie ervan – te doceren als basis voor andere tandheelkundige vakken. Hij achtte het didactisch van groot belang, de nadruk te leggen op de methodiek voor het stellen van de diagnose en behandeling van functionele stoornissen in het stomato-gnathische stelsel. Daarnaast was hij ervan overtuigd, dat de student ook oefening op dit terrein moest krijgen, zodat hij later als algemeen practicus in staat zou zijn eenvoudige gevallen tenminste zelf te behandelen.

Met deze opgave nam POSSELT zich voorwaar geen lichte taak op de schouders. Nochtans laat hij een afdeling na die in de laatste jaren is uitgegroeid tot een internationaal vermaard centrum, waar onderzoekers uit de gehele wereld zich komen oriënteren.

Zoeker hebben POSSELT's ideeën hun stempel gedrukt op het onderwijs, dat in Malmö in het totale onderwijsprogramma 265 uur is uitgetrokken voor de „bettanalysis”, waarvan 135 uur uit klinische instructie bestaat. Vergelijken met de totale tijd die aan conserverende en prothetische tandheelkunde wordt besteed (elk 1000 – 1400 uur) maakt dit een belangrijk verschil uit met de verhouding bij het tandheelkundige onderwijs in vele andere Europese landen, voor zover men daar tenminste van verhouding kan spreken.

In ons land heeft POSSELT vooral bekendheid gekregen door zijn voordrachten voor de Nederlandse Vereniging van Tandartsen (2) en zijn WTA.-cursus in Utrecht (3), waarbij zijn kwaliteiten als docent en onderzoeker in zijn onvermoeibare betogen sterk naar voren kwamen. Hij heeft in vele Europese landen, zowel als in Noord- en Zuid-Amerika cursussen gegeven. Een langdurig verblijf aan de North Western University (Chicago), heeft een duidelijk stempel op het onderzoek aldaar gedrukt, getuige een reeks van M.S. dissertaties die men ter plaatse in de bibliotheek aantreft, en waarbij vooral gebruik gemaakt werd van POSSELT's gnatho-thesiometer (4, 5, 6).

In POSSELT verliest daarom niet alleen Scandinavië, doch de gehele wetenschappelijke tandheelkundige wereld een van zijn meest vooraanstaande collega's.

Bronvermeldingen:

1. Studies in the mobility of the human mandible. Acta odont. scand., vol. 10, suppl. 10, 1952.
2. Najaarsvergadering Nederlandse Vereniging van Tandartsen, 29 en 30 november 1957. Voordrachten: „Functionele stoornissen van het kauworgaan.” (Gepubl. in resp. Tijdschr. v. Tandheelk., 1958, 65 : 633-638 en Tijdschr. v. Tandheelk., 1959, 66 : 93-101).

3. WTA.-cursus gewijd aan occlusie, analyse en rehabilitatie, 12 en 13 februari 1960, Utrecht.
4. B. J. ADDIEGO, 1956. A gnatho-thesiometric study of various mandibular positions in individuals with normal and abnormal function of the temporomandibular joint; getypte M. S. dissertatie, bibliotheek Tandheelkundig Instituut North Western University, Chicago, cat. no. D40 Ad 2.
5. W. J. BRYAN, 1956. A comparative study of movement of the mandible as recorded by cephalometric radiography and the gnatho-thesiometer; getypte M.S. dissertatie, bibliotheek Tandheelkundig Instituut North Western University, Chicago, cat. no. D40 B 84.
6. R. G. YAHR, 1956. A comparison of the gnatho-thesiometer with lateral cephalometric and temporomandibular joint radiographs in measuring certain antero-posterior of the mandible; getypte M.S. dissertatie, bibliotheek Tandheelkundig Instituut North Western University, Chicago, cat. no. D40 Y.

C. A. W. KORENHOF